

Dossier
Kennisuitwisseling rond vleesvee

In *Boer&Tuinder* 24 van vorig jaar presenteerden we BovINE, een Europees thematisch netwerkproject waarin onderzoeksinstellingen, landbouworganisaties, adviseurs, veehouders en andere betrokkenen uit negen EU-lidstaten hun krachten bundelen om de uitwisseling van ideeën rond verduurzaming van de vleesveehouderij in Europa te versnellen. Verduurzamen slaat zowel op de ecologische, maatschappelijke als economische aspecten. Het einde van het eerste projectjaar zou in alle deelnemende landen worden afgesloten met een bijeenkomst van alle stakeholders. Dat is het voorbije jaar jammer genoeg alleen online gelukt via een digitaal stakeholdersevent. Toch konden de deelnemers al heel wat leren van elkaars goede praktijken.

copyright

© SHUTTERSTOCK.COM

Leren van collega's in binnen- en buitenland

In november zetten de Belgische partners in het BovINE-project een online-event op, waarin een honderdtal stakeholders – waaronder veel vleesveehouders – konden kennismaken met enkele vrij snel te realiseren goede praktijken. Ze kregen ook de gelegenheid om hun verwachtingen en ideeën mee te geven. Begin december ging er zelfs een Europese studiedag door – ook online. We belichten enkele van de tijdens die momenten gepresenteerde technieken en systemen.

Riet Desmet en **Karen Goossens**, ILVO en **Patrick Dieleman**

BovINE werkt rond vier thema's: economische veerkracht, diergezondheid & dierenwelzijn, productie-efficiëntie & vleeskwaliteit en klimaat & milieu. Voor elk van die thema's werden tijdens de genoemde evenementen goede praktijken, innovaties en lopende onderzoeken voorgesteld. We selecteerden er enkele die relevant kunnen zijn in onze Vlaamse situatie.

1 Diergezondheid & dierenwelzijn

Bekkenmetingen

Het eerste jaar BovINE heeft ons geleerd dat er grote verschillen maar ook grote gelijkenissen zijn tussen Europese vleesveebedrijven. België heeft in Europa een unieke positie, doordat er voornamelijk gewerkt wordt met het raszuivere Belgisch Witblauwe ras (BWB). Elders in Europa wordt dit ras enkel gebruikt om in te kruisen. Het routinegebruik van de keizersnede bij het BWB maakt dat dit ras vaak ter discussie staat. Het probleem dat kalveren soms te zwaar zijn om via natuurlijke weg geboren te worden, komt echter zeker niet alleen bij het BWB voor. Veehouders die werken met andere rassen hebben ook geregeld problemen door te zware kalveren. Als mogelijke oplossing werd gekeken naar het onderzoek van dierenarts Iris Kolkman (Faculteit Diergeneeskunde UGent), die een methode ontwikkelde om met een pelvimeter het bekken te meten en vervolgens in te schatten of het kalf via natuurlijke weg kan worden geboren. De inwendige bekkenhoogte bleek immers sterk gerelateerd aan de kans op een natuurlijke geboorte. Op een Duits bedrijf met Simmentalkoeien waren er in het verleden bij een kwart van de kalvingen problemen door te zware kalveren. Sinds deze veehouder bekkenmeting toepast, kan hij op voorhand veel beter inschatten of een kalf via de natuurlijke weg geboren kan ▸

copyright Boerenbond

worden. Door deze controle verminderde het aantal sterfgevallen van kalveren tijdens de geboorte aanzienlijk. Naast bekkenmetingen is ook genetische selectie naar lichtere kalveren en geboortegemak belangrijk om mee te nemen als fokkerijkenmerk om problemen bij afkalven te vermijden.

Colostrummanagement

Na de geboorte is een goed biestmanagement van belang om het kalf een goede start te geven. Voor biest geldt het 4V-principe (veel, vlug, vaak en vers). Daarbij is het cruciaal om zo snel mogelijk na de geboorte biest van goede kwaliteit te verstrekken (immunoglobulinegehalte groter dan 50 g/l). Een kalf moet zeker 4 liter hoogkwalitatieve biest krijgen binnen de zes uur na de geboorte. De meeste veehouders zijn goed bekend met dit principe, maar hebben niet altijd zicht op de kwaliteit van de biest. Daardoor weten ze niet hoeveel antistoffen het kalf heeft binnengekregen. De kwaliteit van de biest kan je meten met een klassieke densiteitsmeter, of nog beter met een refractometer. Die heeft als voordeel dat je de kwaliteit van de biest snel, nauwkeurig én temperatuuronafhankelijk kan meten. Het volstaat om enkele druppels biest aan te brengen op de sensor van de refractometer om het brixpercentage af te lezen. Via een tabel kan je eenvoudig omrekenen van % brix naar hoeveelheid antistoffen in de biest. Interessant is dat je met ditzelfde instrument ook het antistofgehalte in het serum kan bepalen. Je kan veel informatie over het biestmanagement in je bedrijf krijgen door in een steekproef bij een aantal kalveren van drie tot vijf dagen oud de hoeveelheid antistoffen in het bloed te meten. Als een kalf minder dan 10 g antistoffen per liter in het bloed heeft, spreken we van een te lage passieve immuniteit. Voor een goede passieve immuniteit wordt gestreefd naar 15 g antistoffen per liter bloed. Voor meer informatie over biestmanagement verwijzen we graag naar het kenniscentrum JongLeven en het project Biestboost, te vinden via het ILVO Rundveeloket (https://www.rundveeloket.be/kenniscentrum).

© ILVO

Een refractometer levert veel informatie voor weinig geld. Een analoge refractometer kan je al kopen voor minder dan 40 euro, deze digitale versie kost minder dan 200 euro.

Pootproblemen bij stieren in afmest

Ook op het vlak van huisvesting zijn er binnen Europa grote verschillen tussen vleesveebedrijven. Bij ons wordt vleesvee doorgaans gehouden in ingestrooide boxen, terwijl dit in andere Europese landen veel vaker gebeurt in stallen met roostervloeren. Die vergroten het risico op pootproblemen. Zeker stieren in afmest zijn hier gevoelig

Copyright Boerenbond

© SHUTTERSTOCK.COM

voor. Het op stro houden van stieren werd bijvoorbeeld in Italië en Duitsland voorgesteld als een goede praktijk om pootproblemen te voorkomen. Veehouders die toch roostervloeren hebben, kunnen die bedekken met rubberen matten, waardoor poot- en klauwproblemen verminderen.

Dierenwelzijn beoordelen

Consumenten hechten bij de aankoop van vlees steeds meer belang aan de productieomstandigheden. Klimaatimpact en dierenwelzijn winnen aan belang in de keuzes die de consument maakt. De Belgische vleesindustrie is sterk gereguleerd en internationale studies tonen aan dat België doorgaans goed scoort op het vlak van dierenwelzijn. Onder het motto 'Blije dieren, blije boer' leveren veehouders dag in dag uit inspanningen om het welzijn van hun dieren te garanderen. Dierenwelzijn valt echter moeilijk in cijfers uit te drukken. Boerenbond en het ILVO hebben daarom samen een app ontwikkeld waarmee veehouders het dierenwelzijn op hun bedrijf kunnen evalueren (www.dierenwelzijnscan.be). De app is gratis beschikbaar via de App Store en Google Play en heeft een specifieke module voor vleesvee. Je kan met deze app zelfstandig aan de slag in je stal. Aan de hand van een aantal concrete vragen observeer je de dieren en vervolgens ontvang je feedback over je resultaten. In het rapport worden diverse welzijnsindicatoren weergegeven op een schaal van 0% (zeer slecht) tot 100% (zeer goed) alsook informatie over mogelijke risicofactoren. In overleg met de dierenarts kan je zo gericht maatregelen nemen om het dierenwelzijn te verbeteren. Als je de scan regelmatig herhaalt, kan je ook de evolutie van het dierenwelzijnsniveau op je bedrijf opvolgen.

Ook andere Europese landen hebben vergelijkbare dierenwelzijnsscans ontwikkeld, die allen gebaseerd zijn op het *European Animal Welfare Quality Protocol*. Sommige landen gaan nog verder, met een dierenwelzijnslabel voor vlees en zuivelproducten. Zo kunnen bedrijven die extra inspanningen doen en aandacht hebben voor dierenwelzijn daar ook financieel voor beloond worden.

2 Economische veerkracht

Vleesveehouderij heeft overal in Europa te kampen met een lage rentabiliteit. Ook op dat gebied willen de deelnemende landen van elkaar leren.

BDGP-programma, Ierland

Het Ierse BDGP (*Beef Data and Genomics Programme*) werd vijf jaar geleden opgezet om vleesveehouders te helpen bij het uitbouwen van een veestapel met een hogere genetische waarde. Binnen de Ierse fokkerijorganisatie ICBF (*Irish Cattle Breeding Federation*), die de veehouders hierbij helpt, worden fokdieren gerangschikt met het Euro-Star-systeem. Hoe meer sterren, hoe hoger de fokwaarde van het betreffende dier. Een pasgeboren kalf krijgt een Euro-Star-index op basis van die van de ouders. Naarmate het ouder wordt, wijzigt die index in functie van de eigen prestaties van het dier. Typisch voor Ierland zijn de vele kruisingen, waardoor niet alle informatie kan worden verkregen bij één stamboek. In de ICBF participeren boeren, stamboeken en partners van verderop in de keten – zoals melkerijen, slachthuizen en diergeneeskundige laboratoria – om alle data met betrekking tot de ingeschreven dieren te centraliseren. Dit levert een schat aan informatie op, die kan worden ingezet om de stapel te verbeteren. Daarbij wordt ook de genomics-techniek ingezet om op basis van een DNA-staal van het dier (genomen bij het oormerken) het potentieel ervan in te schatten.

Veehouders die in het programma stapten, engageerden zich in eerste instantie om ervoor te zorgen dat tegen eind oktober 2018 minstens 20% van hun koeien en vaarzen ouder dan zestien maanden een score van vier of vijf sterren zouden hebben. In 2020 moest dat al 50% zijn. Het opzet is dat al die informatie de rundveehouders moet helpen bij hun vervangingsbeslissingen, bijvoorbeeld bij het kopen van een nieuwe stier of het inzetten van meer KI.

Na vijf jaar merken de deelnemers naast een vooruitgang van de fokwaarde van hun dieren ook heel wat andere voordelen, zoals meer vertrouwen bij het aankopen van een stier, minder problemen bij het kalven, een hogere vruchtbaarheid en een kortere tussenkalftijd en lagere veeartskosten. Behalve tot een hoger inkomen leidde het programma ook onder meer tot vooruitgang op het gebied van vleeskwaliteit en – dankzij de verhoogde efficiëntie (afzet van dieren mogelijk op een jongere leeftijd) – ook tot een kleinere koolstofvoetafdruk. Intussen startte ook het BEEP-S, (*Beef Environ-* ▸

copyright Boerenbond

mental Efficiency Programme - Suckler), dat zoals de naam zegt inzet op een nog lagere milieu- en klimaatimpact van de Ierse vleesveehouderij.

Benchmarken met andere bedrijven

Op de stakeholdersmeeting in november werd ook focus gepresenteerd. Een van de sterke punten van dit managementhulpmiddel van Boerenbond is de mogelijkheid om de eigen kosten, opbrengsten en technische parameters te vergelijken (benchmarken) met die van collega's.

Binnen BoVINE kwamen enkele initiatieven naar voor met een soortgelijk opzet. Zo is het *Grange Feed Costing Model* van het Ierse onderzoekscentrum Teagasc een rekenblad dat de veehouders helpt om de onderlinge relaties en impact van allerlei variabelen op de ruwvoederkostprijs te begrijpen en verminderen. In Frankrijk heeft men bedrijfseconomische netwerken die ondersteund worden door de regionale landbouwkamers en het *Institut de l'Elevage*. Het opzet is te komen tot productiekosten per 1000 liter melk of per 100 kg vlees. Die cijfers worden ook gebenchmarkt met internationale cijfers (*International Farm Comparison Network*, Agri-Benchmark). In Italië publiceert Ismea elk trimester de productiekosten van Charolais, Limousin en Blonde d'Acquitaine. Die cijfers worden verzameld op een aantal representatieve bedrijven, net als de cijfers over voederconversie. Andere bedrijven kunnen zich hiermee vergelijken.

3 Vleeskwaliteit & efficiëntie

Meat Standards Australia (MSA)

Een van de redenen van de dalende rundvleesconsumptie zou de variabiliteit en dus ook de onvoorspelbaarheid van de smaak en de malsheid zijn. De consument heeft daardoor geen houvast aan de prijs. Om de lekkere smaak te kunnen borgen, is het noodzakelijk om te weten welke factoren de smakelijkheid beïnvloeden, en hoe. Ook is het nodig om de vleesveehouders te belonen die erin slagen om smakelijk vlees te leveren.

© MARCO MERTENS

Een van de uitdagingen voor 2021 is de lage rentabiliteit. Daarom zal de kostprijs dieper worden geanalyseerd en vergeleken tussen bedrijven en landen.

Binnen de rundvleessector zijn er diverse classificatiesystemen voor karkassen. Het Europese Seurop-systeem is een van de eenvoudigste, en bij ons ook het best bekend. Het vrijwillige *Meat Standards Australia* (MSA)-systeem is het meest complexe. Toch bestaat hiervoor interesse in een aantal Europese landen en onder meer ook in de VS. Niet het karkas is de basis voor de kwaliteitssortering, wel het versneden stuk, waarbij men rekening houdt met onder meer de afrijping en de bereidingswijze (grillen, roosteren, ovenschotel, roerbakken …).

Men baseert de kwaliteitsaanduiding op een model waarin de appreciatie door de consument doorweegt. Dat wordt ondersteund door smaakpanels, waarbij niet getrainde consumenten onder gecontroleerde omstandigheden monsters beoordelen op hun malsheid, sappigheid en smaak. Op basis van die informatie identificeerde de MSA kritische controlepunten (CCP's) in het productieproces, die een invloed hebben op de waardering door de consument. Een voorbeeld is rust tijdens het transport naar het slachthuis, zodat de stress minimaal is. Op karkasniveau spelen het gewicht en geslacht van het dier, en op karkasdeelniveau de marmering met vet, de ossificatie (verbening, maat voor het collageengehalte en dus de taaiheid), kleur van het vet en pH, en finaal de rijping van het vlees en de bereidingswijze. Deze CCP's worden gebruikt als verplichte criteria om in aanmerking te komen voor beoordeling en ook als input voor een model dat de smakelijkheid van individuele spiercombinaties en diverse kookmethodes voorspelt. Na statistische analyse van alle gegevens kent het model een globale kwaliteitsscore toe, de MQ4. Dit is een cijfer van 0 tot 100. Karkasdeelstukken die een bepaalde drempelwaarde bereiken, krijgen het MSA-merk. Daarin onderscheidt men drie categorieën, die gemakkelijk te begrijpen zijn voor consumenten: vlees

© Boerenbond

© BOERENBOND

Continu meten van de lichaamstemperatuur leidt tot snellere diagnose en bijgevolg tot betere groei.

voor dagelijks gebruik (3), beter dan elke dag (4) en premium (5).
De waarde van het karkas wordt berekend op basis van de MSA-categorie, wat een financiële meerwaarde oplevert voor boeren die de vooropgestelde hoge kwaliteit produceren. Dit stimuleert hen ook om hun kwaliteit te verbeteren. Eigenschappen als marmering, ossificatie en ras krijgen door dit systeem een precies economisch gewicht.
Het systeem verhoogt de tevredenheid van de verbruikers, biedt zekerheid voor merkproducten en laat toe om meer toegevoegde waarde te realiseren in de handelskanalen. De Australische consument blijkt bereid om meer te betalen voor MSA-rundvlees van topkwaliteit. Het MSA-systeem is al een goede praktijk in Australië. Er lopen onderzoeken in andere landen (onder meer in Frankrijk, Polen en Ierland) waar men overweegt om met dit systeem te werken. Het is mogelijk om de relatieve wegingscoëfficiënten voor malsheid, smaak, sappigheid en algehele smaak bij de berekening van de MQ4-score enigszins te laten variëren – afhankelijk van de voorkeuren in het land zelf. Een nadeel aan dit systeem is dat het enorm veel gegevens vergt om nauwkeurig te zijn.

Temperatuur meten in de pens bij stieren

Een voorbeeld van een tool die de efficiëntie op het vleesveebedrijf kan verbeteren, is een pensmonitoringstool die Duitse vleesveehouders gebruiken. Bij runderen brengen luchtwegaandoeningen niet alleen de gezondheid, maar ook de productiviteit in gevaar. Bij jonge vleesstieren heeft dit invloed op de dagelijkse groei, waardoor ze hun slachtgewicht later bereiken. Dit heeft een ecologische, economische en sociale impact. Er zijn meer kosten voor de dierenarts en geneesmiddelen, meer arbeid per dier om medicijnen toe te dienen en er is ook een hoger antibioticagebruik. Ook stoten de dieren meer methaan uit, doordat ze pas later slachtrijp zijn. Een luchtwegaandoening op jonge leeftijd heeft gevolgen voor de hele afmestfase. Het gevaar is reëel dat de dieren elkaar besmetten bij het samenbrengen van jonge stieren afkomstig van diverse bedrijven.
Het eerste teken van een luchtwegaandoening is een stijging van de lichaamstemperatuur. Het is efficiënter om al in een vroeg ziektestadium te ▸

Bij het MSA-systeem bepalen smaak en malsheid mee de prijs.

copyright Boer&Tuinder

behandelen, omdat er minder medicatie nodig is en het genezingspercentage veel hoger ligt. Stieren die in deze ziektefase worden behandeld, zullen eerder hun volledige productiepotentieel benutten. Omdat het moeilijk en gevaarlijk is om bij stieren de lichaamstemperatuur te meten met een koortsthermometer, koos een Duitse vleesveehouder voor automatische temperatuurregistratie via een pensbolus van het Oostenrijkse SmaXtec.

Als de jonge stieren op de boerderij aankomen, worden ze gewogen en wordt bij elke stier de bolus in de netmaag ingebracht. De boer kan de temperatuur van de dieren volgen via een applicatie op zijn computer of mobiele telefoon. Hij ontvangt dagelijks updates over de lichaamstemperatuur van zijn kudde. Als bij een stier de temperatuur stijgt, krijgt hij een alarm. De boer kan het bewuste dier scheiden van de groep, om het te behandelen. Door deze manier van opvolgen kan men de temperatuurstijging veel sneller waarnemen en dus ook veel sneller de behandeling starten, waardoor het dier niet ernstig ziek wordt. Op dit bedrijf zijn de gemiddelde dagelijkse groei en ook de slachtgewichten hoger dan voordien. De arbeidstijd per dier en de kosten voor medicatie zijn gedaald.

De implementatie verliep vlot en snel. De veehouder moest alleen beslissen om de bolus aan te schaffen en in te brengen. In het begin kreeg hij hulp van zijn dierenarts, om er zeker van te zijn dat de bolussen correct werden aangebracht. We kunnen besluiten dat een dergelijke monitoring de prestaties van vleesstieren in de mestfase verbetert. Voorwaarden zijn wel dat de sensor eenvoudig te installeren moet zijn en ook de monitoring zonder veel moeilijkheden kan gebeuren.

4 Klimaat & duurzaamheid

Door de groeiende aandacht voor de klimaatimpact van de veehouderij werd dit een afzonderlijk werkpakket in BovINE. Het voorbije jaar werkten we rond het verlagen van de methaanuitstoot afkomstig van pensfermentatie en het reduceren van nutriëntenverlies naar het oppervlaktewater. Twee goede praktijken die het voorbije jaar aan bod kwamen, zijn het gebruik van voederadditieven die de pensemissies verlagen en de Cap'2er-tool.

Voederadditieven

Methaan wordt in de pens van herkauwers gevormd als bijproduct van de fermentatie, waarbij waterstof (H_2) en koolstofdioxide (CO_2) door methanogene micro-organismen omgezet worden in methaan (CH_4). Je kan op diverse manieren de methaanuitstoot reduceren. Enerzijds is het mogelijk om te kijken naar het wegwerken van waterstof op een alternatieve manier. Anderzijds kan je de methanogene micro-organismen uitschakelen. Additieven zoals gisten, plantextracten en vetten worden al gebruikt in rantsoenen om methaan te reduceren. Geëxtrudeerd lijnzaad is de meest bekende en toegepaste in veevoeders. Lijnzaad is rijk aan onverzadigd vet, wat in de pens waterstof zal gebruiken. Bij 100-200 g/dier/dag kan al een methaanreductie tot 30% worden verkregen. Daarnaast kan ook nitraat (NO_3-) worden gebruikt als alternatieve weg om waterstof te verbruiken. Als het wordt toegevoegd in het rantsoen, zal het reageren met waterstof en nitriet (NO_2-) vormen. Daardoor is er minder waterstof beschikbaar voor de methanogenen. Nitriet zal op zijn beurt reageren met waterstof en ammoniak vormen (NH_3). Positief is dat dit door de pensbacteriën gebruikt kan worden om eiwit aan te maken. Bij het gebruik van nitraat moet je echter opletten voor een overdosering (maximum 1%). Dit kan leiden tot nitraatvergiftiging, wat de dierprestatie negatief beïnvloedt of in ernstige gevallen zelfs kan leiden tot de dood. Een overmaat aan ammoniak in de pens zal via de urine worden uitgescheiden en leiden tot meer ammoniakemissie. Nitraat heeft een reductiepotentieel van 10%.

Er zijn nog andere voederadditieven in ontwikkeling die (nog) niet commerci-

© BOERENBOND

Het verlagen van de methaanuitstoot is een van de maatschappelijke uitdagingen voor vleesvee. Voederadditieven moeten de oplossing brengen.

copyright Boerenbond

eel beschikbaar zijn, zoals 3NOP. Dit synthetisch additief bindt met een enzym, waardoor de laatste stap in de methaanvorming niet doorgaat en de emissie ervan rechtstreeks gereduceerd wordt. Het reductiepotentieel ligt tussen 10 en 30%. Deze range is relatief groot, omdat het potentieel afhangt van factoren zoals het rantsoen en de diersoort. Er is een aanvraag ingediend om het additief te gebruiken bij melkvee. Dit zou in de loop van 2021 worden goedgekeurd als emissiebeperkende maatregel. Indien er voldoende interesse komt uit de vleesveesector zal ook hiervoor een aanvraag worden ingediend. Studies toonden reeds aan dat 3NOP ook potentieel heeft bij vleesvee.

Een ander additief dat veelbelovend lijkt maar nog in de onderzoeksfase zit, is de rode alg. Deze alg lijkt de meest effectieve te zijn, doordat ze hoge gehaltes bromoform bevat, dat de methaanproductie kan remmen. Een goede dosering van de algen is noodzakelijk omdat bromoform toxisch is. Onderzoek bij vleesvee heeft uitgewezen dat er geen bromoformrestanten gevonden werden in vlees, vet, organen of uitwerpselen bij een dosering van 0,1% in het totaal rantsoen en dat de voeropname niet negatief wordt beïnvloed. Maar het gebruik van rode algen in diervoeder is nog niet toegestaan. Het wordt nog niet commercieel geproduceerd en 'wildpluk' is verboden. Vermits het wel een groot reductiepotentieel heeft – tot 40% minder methaanuitstoot – bekijkt men de mogelijkheid om dit te produceren op grote schaal.

Cap'2er-tool

Cap'2er is een tool die in Frankrijk ontwikkeld werd om de klimaatimpact van een rundveebedrijf te bepalen. De Fransen hebben ook marges voor vooruitgang geïdentificeerd en een actieplan opgesteld. De tool heeft als doel om veehouders en adviseurs te sensibiliseren en milieu-, technische en economische prestaties te koppelen om op die manier de klimaatimpact te kunnen verlagen. De tool bekijkt diverse parameters gelinkt aan het milieu, zoals klimaatverandering, waterkwaliteit, stikstofbalans, koolstofopslag en behoud van biodiversiteit.

De veehouder vult de tool in samen met een technicus. Je krijgt onmiddellijk een beeld van de situatie op het bedrijf. Alle gegevens worden opgeslagen in een database. Zo kan het bedrijf vergeleken worden met de referentiegroep waarbinnen het past. In Frankrijk werkte McDonald's mee aan de ontwikkeling van deze tool. Zij vinden het belangrijk dat de vleesveehouders die aan hen leveren duurzaam werken en meehelpen aan het reduceren van de broeikasgassen. Cap'2er is een instrument dat de inspanningen van de landbouwers aantoonbaar maakt. Deze tool is gebaseerd op de Franse vleesveehouderij. Binnen BovINE gaan we hem uittesten op enkele Vlaamse vleesveebedrijven. Zo kunnen we nagaan of deze tool gemakkelijk kan worden toegepast bij ons en krijgen we meteen ook een beeld van de situatie op die bedrijven. Andere gelijkaardige tools zijn de KringloopWijzer (voor een duurzamere zuivelsector in Nederland), Klimrek (gericht op melkveehouders, varkenshouders en akkerbouwers in België) en Decide (de Waalse tegenhanger). ■

Ga zeker eens kijken op de BovINE-kennishub via http://www.bovine-eu.net/.

Dit project loopt met de financiële steun van de EU in het kader van het H2020 programma.

Dirk Audenaert
netwerkmanager BovINE België
dirk.audenaert@boerenbond.be

Topics voor 2021

Met onze intensievere uitbating en dikbilkwaliteit bekleedt de Belgische vleesveehouderij een unieke positie binnen Europa. Dit is een opmerkelijke vaststelling binnen BovINE. Toch is het verwonderlijk hoe gelijklopend de problemen in de andere landen zijn. Tijdens de nationale stakeholdermeetings werden enkele topics geselecteerd die we in 2021 verder uitwerken. De lage rentabiliteit is er één van. Daarom zal de kostprijs dieper worden geanalyseerd en vergeleken tussen bedrijven en landen. De houding ten aanzien van het aanhoudende *beefbashing* en het inzetten op dierenwelzijn en duurzaamheid zullen andere belangrijke thema's worden. Onze buurlanden zetten ook volop in op initiatieven rond vleeskwaliteit. In 2021 zullen we samen met ILVO op enkele plaatsen demo's organiseren om deze innovaties verder toe te lichten. De coronaomstandigheden zullen bepalen hoe we dit aanpakken. Ook plannen we opnieuw een event om bij veehouders te polsen naar nieuwe noden in de sector.

"De problemen in de diverse landen zijn heel gelijklopend."

copyright Boerenbond

© FOTO'S: GUIDO GARNERO

Vleesveehouderij in Italië

Tijdens het eerste Vlaamse BovINE-stakeholdersevent, dat half november online doorging, vertelde Kees de Roest over de vleesveehouderij in Italië. De Roest werkt al 36 jaar voor het *Centro Ricerche Produzioni Animali* van de regio Emilia Romagna in Italië. Als Nederlander was hij een ideale casting om zonder vertaalproblemen de aanwezigen wat bij te brengen over de gang van zaken in Italië.

Patrick Dieleman

De grootste concentratie van vleesvee is te vinden in Veneto (de regio rond Venetië in het noordoosten) en in Piemonte, de regio rond Turijn waar men uiteraard vooral dieren van het Piemontese ras kweekt.
"Karakteristiek voor Italië is dat veel vleeskalveren worden geïmporteerd uit Frankrijk. Italië is netto-importeur van vlees. Er zijn zowat 400.000 zoogkoeien, wat te weinig is om voldoende kalveren te produceren om zelfvoorzienend te zijn. Frankrijk, bijvoorbeeld, dat ongeveer evenveel inwoners heeft, telt 4 miljoen zoogkoeien." Figuur 1 toont de verdeling van het aantal dieren over de verschillende vleesrassen. Ongeveer de helft behoort tot het Piemontese ras. Verder zijn vooral Limousin en een aantal andere Italiaanse rassen belangrijk.
"Kalveren van vleesveerassen worden vooral geïmporteerd uit Frankrijk", vertelt de Roest, "zowat 800.000 kalveren per jaar." Dat zijn vooral dieren van de rassen Charolais, Limousin en Aubrac uit het Centraal Massief. Daarnaast ook wat Blonde d'Aquitaine als mager vleesras. "Het importgewicht bedraagt ongeveer 400 kg. Ze worden vetgemest tot ongeveer 700 kg." Het rantsoen bestaat vooral uit snijmais. Polen is de grootste leverancier van ingevoerd rundvlees. Frankrijk komt op de tweede plaats.
De zoogkoeien worden vooral gehouden in de berggebieden (Apennijnen), omdat het daar wat koeler is in de zomer, dus niet in de Povlakte, waar het overigens ook te duur is voor vleesvee. De grondvraag vanuit groenteteelt en akkerbouw is groot. "Maar in die bergen is de grasproductie van juni tot september zeer laag, waardoor er weinig ruimte is om de zoogkoeienstapel te verhogen. Om het aanbod van vleesvee te verhogen, wordt in de melkveehouderij wel wat gekruist met vleesrassen."
De teelt van sorghum als voedergewas neemt toe in Italië. Mais lijdt vaak onder de enorme

Copyright Boer&Tuinder

hitte, wat problemen kan geven voor de kwaliteit en opbrengst. Er wordt wel veel snijmais geteeld in de Povlakte De Italianen importeren nu ook veel mais uit onder meer Oekraïne.

Lage prijzen

Kees de Roest toont een tabel met de resultaten van een aantal groepen Charolaiskalveren in 2019 (tabel). De gemiddelde kostprijs bedroeg 2,63 euro/kg levend gewicht. "De opbrengstprijs is gemiddeld 2,49 euro/kg. Die dekt dus de kostprijs niet. Het is dus niet volledig rendabel. De gekoppelde EU-premie bedraagt 60,26 euro, wat betekent dat de honderd euro verschil voor 60% wordt gedekt door de premie. De premie is dus fundamenteel opdat de bedrijven ermee zouden doorgaan." Tijdens de vraagstelling vroeg iemand wat Italië gaat doen met die premie. De Roest zei dat zeker een deel van de premie gekoppeld blijft, maar hoeveel is nog niet duidelijk. ■

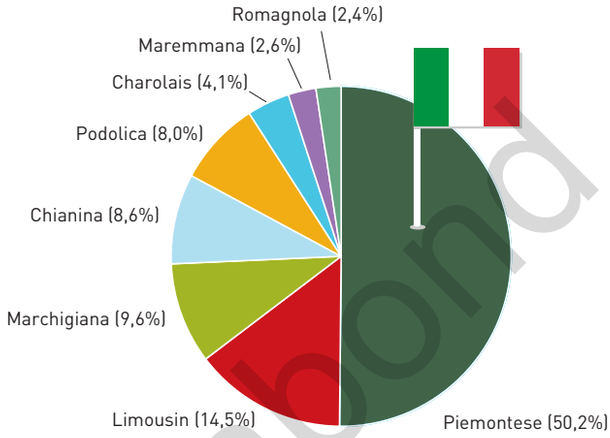
Kees de Roest:

"De premie is fundamenteel opdat Italiaanse vleesveehouders zouden doorgaan."

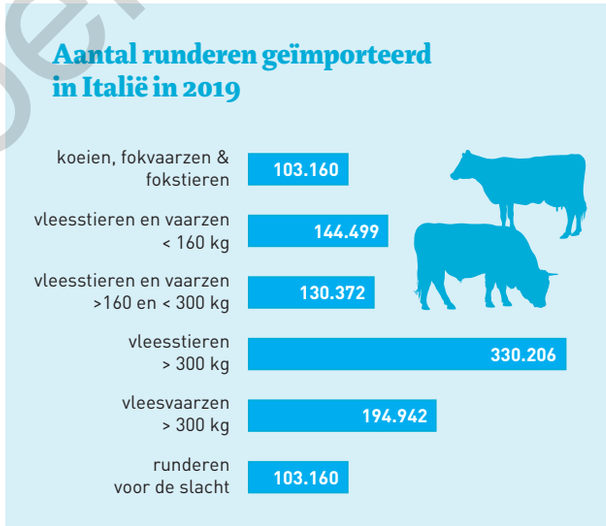
Resultaten van groepen Charolais kalveren in 2019

Gemiddelde bedrijfsgegevens		**euro/dier**
Aantal dieren	3975	
Gemiddelde aankoopprijs (euro/kg)	2,88	
Gemiddeld startgewicht (kg)	423	1218,24
Gemiddeld eindgewicht (kg)	711	
Gemiddelde verkoopprijs (euro/kg)	2,49	1770,39
Gemiddelde duur cyclus (dagen)	192	
Gemiddelde groei/dag (kg/dag)	1,50	
Sterftepercentage (%)	1	
Kosten	**euro/kg levend gewicht bij afzet**	**euro/dier**
Aankoop kalf	1,71	
Voerkosten	0,6	
Overige variabele kosten	0,16	
Totale variabele kosten	2,47	
Arbeid	0,07	
Rente en afschrijvingen	0,09	
Kostprijs	2,63	1869,93
Opbrengstprijs	2,49	1770,39
Verlies per dier		-99,54
Gekoppelde EU-premie		60,26
Netto verlies		-39,28

© BRON: ISMEA-CRPA

Figuur 1. Italiaanse vleesrassen, zoogkoeien geregistreerd in stamboeken

Zowat de helft van de Italiaanse fokdieren is van het Piemontese ras.

copyright Boerenbond